

ACC. N:R M. 11286:1.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Spälgåva:

Den som hade äran eller modet att
tvätta ett lik fick i gengäld "Spälgåva".
Kvinnan har alltid varit tvätterska
var det en Karl som tvättats. Fick hon
en storta för arbetet var det en
Kvinna fick hon "Lärk" för beväret.
Bände i Långavärd socken omkring 1900-talet
Lövåsa och bevarare.

Att så var förhållandet med Spälgåva kan
upptäckaren meddela att jag fick av min st.
farfar en Fälgkniv detta för att ^{ha} honnorna
i Fälgkniv så länge kniven vara i

Lu F. 70.

Likbår Håstgult

Enligt Viktor Larssons berättelse härnäst, var det första lik, som kördes med hästskytte till Långarsde kyrkogård Årsm Anders Olsson Trulshärad mördad ca 1884 under frägniska omständigheter, härnäst kan få bättre upplysningar i Färdhärads rättegångs protokoll, men kanske grävningssmannen blev ej funnen?

Den uppflykta riken står framme i samband med denna raskhet?

Detta efter Viktor Larssons fader död 1920-21 född 1850-51 Lars Kristiansson Trulshärad
Om som var den siste dode, som bar på bår till kyrkogården skall jag försöka ta reda på?

Ankomst till kyrkan:

Trän Urvagnen kört så nära kyrkogrunden som
ömklikt tog bärarne hand om kistan den
lattes ej ner på marken Kluckaren var till
mötes vid kyrkogrunden han gick före
spungande "Jag går mot döden var jag går osv.
prästen anlände när kistan lattes i graven
då de tre skolarne med kistades på kistan
samt läste ritualen; berättaren kan ej komma
ihåg om klockaren fick någon betalning för
insjunkningen, i Långsöd var det obligatoriskt
25 öre, insjunkningen upphörde när fördfäst
ningen förrättades vid altaret inre i kyrkan
in i 1900 talet upphörde framspjundandet
Aldrig hört onstas att själsspillingen eller
andra döda lyfts över muren i Långsöd
transporterades den döde till kyrkogården
i köllningen till graven lyft och ställd
frts.

Inkomst till kyrkan:

prästen kastade på konnen påföljande söndag
präster av äldre årgång läste något osmak-
ligt psalm vers 434. 3. 4. annars ingenting.

Någon rundgång omkring kyrkan med liken
har vi oss ej bekant. Men den norra sidan om
kyrkan i Långavädd har under tidernas lopp
 varit glömd. I Bj. var en storman död prästen
Els Spudis som gäst: han höll ett bevärande
tal över den dode: ^{orgelmusik} sen förfäste han liket
i vanlig ordning men följde ej med liktåget
till kyrkan med avseende på liktalet av
prästen för rika och fattiga. Har rangskilnad
forts. (vilket liksom förmedlar)

²
jordfästning:

I äldre tid för 50-60 år sen hände det någon gång att jordfästning förrättades en söndag mäst brukligt om söndagen här var ingen skilnad mellan fattiga eller rika Alltid döttoq Begravnings gästerna i högmässan efter jordfästningen Begravningsmässan här kommit i senare tid sen det blev brukligt att förrätta jordfästningen vid altaret i kyrkan, här för er-
lades ingen avgift Det är ej brukligt med likpredikan Ingaende prydnaden av kyrkan så är det blomkrukor, ljus brinnande samt av skurna gröna löv rustor Större granar placerade vid altaret inne i kyrkan, liktal har aldrig av prästen hållits från predikstolen utan framför altarringen De personer som prästen varit mycket till sammans med och hade sympatier för hölls extra tätt före mull på begravningen.

Jordfästning:

Kyrkvänner eller bekanta med den döde, har
hållit tal inne i kyrkan vid jordfästning.
Bruket att hålla tal vid ~~en~~ god väns grav går
ej mer än 20-25 år tillbaka tal förekommer
vid den öppna graven tämligen allmänt även
passande sånger, isynnerhet om någon frörelig
Någon annan än prästen brukar ej kasta mull
på kistan i graven Men att röjande kastat
blommor och buketter i graven går 50-60 år
tillbaka Bristen har inte varit i kyrkan
under högmässan

Närmast altaret äro bänkar reserverade
för begravningssöfver vid jordfästningsakten
Nå inga reserverade platser under högmässan
Inget särskildt namn på bänkarna

Nå i regel inga personalier från predika-
stolen Så Förtägelser kan det bli på begravo-
ningsdagen

Lu/70

ACC. N:R

M. 11286:7.

7
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Öld begängelse: Ja. Den 6-3 1946 kl 13. gran
batter ett av offren efter Sackborgs katastrofen i
Flea City 2.7-12 1945 (Min son Boor).

Älskningen ställer sig oförstående till
Kommunismen av flera skäl mest religiösa
Här finns en verktygsare för 1940-1945
frivardande i 1940-1945

(Se Långsöds kyrkogård Fäst här)

Militärbegravning

får ofta befolkningen gick från användandet av Luktären och till vagnen, som transport medel för sina anhöriga; härnäst vädde ovilja det antogs mindre hederligt att åka, än att bli buren av hederliga karlar på den bästa färden. Bruket med hästskuts var en hungen åtgärd därför att bära en död på bår var mycket ansträngande, såg lagat i det bästa många gånger, folket ville ha fritt om söndagarna det brukades i att begrava någon under söckens dagarna utom bjälvspillingen. Om människorna än levat under sorgliga förhållanden, ansågs det ^{som} en stor ära för den döde och dess bläktingar att få en hederlig begravning i synnerhet de mindre bemedlade att få vara på så mycket så där var till en hederlig begravning.

Militär begravning:

Berättaren var omkring fem år gammal när
Fanjunkaren i K. begravs i Dångeröds kyrka.
Till begravnings laget hörde samtliga mansfolk
i byn, där var tre dragoner som till hörde
Ö.S. Skvadron i övrigt voro samtliga dragoner
Ejndna för att följa sin Fanjunkare på den
sista färdens. Utom laget var i borgehuset
närvarande 5-6 ryttare i full parad med plym
i huvud bonaden, säbel, och pistol i hölster.
De ryttare som ej måtte upp i borgehuset
samlades vid kyrkogården.

Liklaget från K. Toa föreridare därefter
Bärarne fyra till antalet inga prästaver hade
kommit i bruk på den tiden i orten.
Likvagnen var en bäldevagn utan
fjäder och bålet var med remmar spänt
fast vid häckarne, i övrigt b.t. spolvagn
fortsättning

Widilärbevisning:

Mellan 2-300 meter från kyrkan gick likstiget
 stanna eller "halt" för att invänta en ringning
 "ringa för liket" denna ringning förekommer
 än i dag — När ringningen pågick en stund
 sattes likstiget sig i rörelse ringningen pågick
 tills de anlände till kyrkogården.

När officanten förättat sin tjänst fälde skodes-
 men upp på två led med front mot
 varandra vid var sin sida om graven,
 en båda avlossade över graven i luften
 En företogs åter färden till borgehuset
 i något livligare färdtempo. Några kransar
 förekom ej. En måltid mat bestod
 samtliga gäster denna bestod i regel av följande
 som kvinnfolket hade med sig; smör klumpar
 röstad får skinka, öl röstad och halt, ^{kall} risgräps-
 gröt påströdd med malen kanel m.m. ostar helfeta
 kakor kaker klenor formkakor mfl. ^{mängder} i stora

Militärbegravnung:

Någon smyckning eller utkläddel av vagnen
kan berättaren ej seindra sig. Efter likvagn-
en redo fyra eller sex ryttare. Ben de närmaste
släktingarne ben byarne eller laget.

Liktåget färdades i skrit till prästionen
anlänt till kyrkogården mottogs de vid
kyrkogrinden av klockaren. Kistan lyftes
av vagnen fick ej sättas på marken
resten av ströadronen stöt till åget mot
den öppnagraven. Klockaren var nu i läten
han bjög in liket mellan kyrkogrinden
och graverna, denna var noga tre alnar djup
Kistan sänktes ner med hjälp av grövre
rep. dragonerna voro ordnade på led
prästen H. försåttade fördjätningen något
tal öfver ritualen höll ej denne hem
holigt sade någon överordnad några
meningar!

Militär begravning:

Maten serverades på Tennfat i de buegnare
rummen i de bänne på tennfat runt träfalsiken
Kön och matsked medförde alltid gästerna bjälvar
fingrarna fick tjänst göra som gaffel all
sitt mat serverades i handen "näva mad"
i den hemma brända suparne att förglömma
eft prima begravning öl hemma bryggt på
kon det hembrända var umat genom en
eller flera örd skalkar. Oft begravning kalas
kallades här i orten då "Lede"

Kransar fickom i de första vora blunkols
pärle kransar. Senare förestade bluckransar
med en bild av någon gudoms person
under oalt kupigt glas kransarne efter en
död togs hem till förring vora i på
begravningsplatsen.